

Številka: 322-05-1/2025/1
Ljubljana, 12. 9. 2024

Gospod
Marko Lotrič
predsednik Državnega sveta RS

ZADEVA: Pobude za celovito zajezitev širjenja zlate trsne rumenice s ciljem ohranitve in razvoja slovenskega vinogradništva

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se je na 39. seji 12. 9. 2025 seznanila s Problematiko širjenja zlate trsne rumenice v Sloveniji in sprejela sklep, da na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23) predlaga Državnemu svetu, da na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Vlado Republike Slovenije naslovi naslednje

p o b u d e :

- 1. Pristojne službe naj v vseh vinorodnih okoliših okrepijo fitosanitarni nadzor, zagotovijo redno spremljanje stanja ter pravočasno obveščanje vinogradnikov o zaznanih žariščih bolezni. Ob tem naj dosledno sankcionirajo neizvajanje obveznih ukrepov, da se zagotovi enotno izvajanje zaščitnih ukrepov in učinkovito zajezi širjenje zlate trsne rumenice.**
- 2. Pripravi in sprejme naj se celovit nacionalni akcijski načrta za zajezitev širjenja zlate trsne rumenice, ki naj vključi usklajeno izvajanje ukrepov zatiranja ameriškega škržatka, odstranjevanja okuženih trsov in sistematičnega spremljanja bolezni na vseh vinorodnih območjih.**
- 3. Zagotovijo naj se ustrezne finančne spodbude oziroma podpore za odstranjevanje okuženih trsov, nakup fitofarmaceutskih sredstev in izvedbo preventivnih ukrepov, kot tudi za ponovno zasaditev zdravih trsov odpornejših sort, kjer je to potrebno.**
- 4. Vzpostavi naj se ustrezen sistem izobraževanja in svetovanja vinogradnikom glede prepoznavanja simptomov bolezni, izvajanja ukrepov zatiranja prenašalcev in pravilne sanacije vinogradov.**
- 5. Zagotovi naj se intenzivno ozaveščanje širše javnosti in povezovanje lokalnih skupnosti, saj lahko le usklajeno delovanje vseh deležnikov prepreči izgubo velikega dela vinorodnih površin in dolgoročno škodo za slovensko vinsko panogo.**

6. Sprejme naj se usklajena in dolgoročna strategija ohranitve in razvoja slovenskega vinogradništva, ki je izjemnega nacionalnega pomena, saj vino ni le produkt – je kultura, tradicija, turizem in identiteta.

Obrazložitev:

Zlata trsna rumenica je karantenska bolezen vinske trte, ki povzroča rumenenje in zvijanje listov, zaustavitev dozorevanja grozdja ter propad trsa. Bolezen je neozdravljiva – okužene trse je treba izrjaviti in uničiti. V Sloveniji je bila prvič potrjena leta 2005, v zadnjih letih pa beležimo močno širjenje po vseh vinorodnih okoliših. Po podatkih Kmetijskega inštituta Slovenije se število okuženih trsov vsako leto povečuje, nevarnost pa je, da bo bolezen ob neustreznem ukrepanju prizadela več kot 50 % vinogradov v naslednjem desetletju.

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 11. seji 6. 10. 2023 obravnavala problematiko vinogradništva z vidika obnove vinogradov in prenosa sadilnih pravic ter pri tem posebej izpostavila naraščajočo grožnjo zlate trsne rumenice. Ugotovila je, da so nekateri vinogradniki ukrepe za zatiranje bolezni izvajali dosledno, medtem ko so jih drugi zanemarili ali spregledali, kar je omogočilo širjenje bolezni. Komisija je zato predlagala razmislek o uvedbi obveznega zatiranja in odstranjevanja zlate trsne rumenice na nacionalni ravni. V razpravi je poudarila, da je treba prednostno sanirati obstoječa žarišča bolezni in ukrepati celovito na območju celotne Slovenije, da se zameji širjenje okužbe in prepreči nadaljnje krčenje vinogradniških površin. Komisija je v takratnem mnenju poudarila, da je treba pristopiti k doslednemu izvajanju ukrepov za omejevanje širjenja zlate trsne rumenice tako na lokalni kot tudi nacionalni ravni.

Zlata trsna rumenica ogroža pridelavo grozdja, kakovost vin, gospodarsko vzdržnost vinogradniške panoge ter ugled Slovenije kot vinske destinacije. Vinogradništvo ima v Sloveniji dolgo tradicijo in pomembno vlogo v kulturni identiteti ter turizmu, zato je preprečitev širjenja bolezni vprašanje nacionalnega pomena in ne zgolj kmetijski izziv.

Kljub že sprejetim ukrepom na tem področju je njihovo izvajanje na terenu neenotno in premalo učinkovito. Številni vinogradniki opozarjajo na visoke stroške odstranjevanja okuženih trsov, pomanjkanje finančne podpore ter nezadostno strokovno svetovanje. Ob tem ni mogoče spregledati nezadostne intenzivnosti nadzora, pomanjkanja pravočasnega ukrepanja pristojnih inšpekcijskih služb ter neustreznega obveščanja deležnikov, kar jasno kaže na pomanjkljivo delovanje državnega nadzornega sistema in potrjuje, da država na tem področju ni izpolnila svoje temeljne odgovornosti. Posledica tega je, da neizvajanje obveznih ukrepov na posameznih parcelah ogroža celotne vinorodne okoliše. Zato je nujno okrepiti sistematičen fitosanitarni nadzor in zagotoviti dosledno izvajanje ukrepov za zatiranje ameriškega škržatka na vseh vinorodnih območjih, saj je to edini način za učinkovito zamejitev širjenja bolezni.

Celovit pristop, ki združuje financiranje, nadzor, izobraževanje in lokalno usklajevanje, je nujen, da se prepreči popolna degradacija vinogradov in ohrani konkurenčnost slovenske vinske panoge.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Branko Tomažič.

Predsednik
Branko Tomažič, l. r.